

UCHWAŁA Nr 44 RADY MINISTRÓW

z dnia 5 marca 1976 r.

w sprawie ogólnych zasad udzielania kredytów przez banki.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 20, poz. 108) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. Banki przez udzielanie kredytów i kontrolę ich wykorzystania realizują politykę gospodarczą państwa, której podstawowe założenia są ujęte w narodowych planach społeczno-gospodarczych, w budżecie państwa i planie kredytowym.

§ 2. 1. Banki udzielają jednostkom gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej kredytów:

- 1) obrotowych na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej,
- 2) inwestycyjnych na finansowanie nakładów inwestycyjnych,
- 3) antycypacyjnych na poczet wpływów środków niektórych funduszy.

2. Banki udzielają ludności kredytów na budownictwo mieszkaniowe, remonty budynków i lokali mieszkalnych oraz kredytów na cele konsumpcyjne.

3. Podstawę udzielenia kredytu stanowi umowa między bankiem a kredytobiorcą.

§ 3. Banki są obowiązane różnicować warunki udzielania kredytów w zależności od oceny wyników działalności gospodarczej kredytobiorców i w razie stwierdzenia naruszenia zasad prawidłowej gospodarki stosować środki oddziaływania, o których mowa w § 18.

§ 4. 1. Kredyty podlegają spłacie w terminach ustalonych w umowach kredytowych.

2. Terminy spłaty ustalone w umowach nie mogą być dłuższe od terminów maksymalnych, ustalonych dla określonych rodzajów kredytów w uchwale lub w odrębnych przepisach.

3. Kredyty nie spłacone w terminie stanowią zadłużenie przeterminowane.

§ 5. 1. W celu zapewnienia zwrotu udzielonych kredytów banki mogą domagać się od kredytobiorców zabezpieczenia w sposób przewidziany w prawie cywilnym i w prawie wekslowym.

2. Banki mogą zabezpieczać należności z tytułu udzielonych kredytów na nieruchomości stanowiącej własność kredytobiorcy w sposób przewidziany w art. 10 Prawa bankowego.

Rozdział 2

Kredytowanie jednostek gospodarki uspołecznionej.

§ 6. 1. Banki udzielają jednostkom gospodarki uspołecznionej działającym według zasad rozrachunku gospo-

darczego następujących kredytów obrotowych na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej:

- 1) kredytu podstawowego,
- 2) kredytu dodatkowego,
- 3) kredytu przejściowego,
- 4) innych kredytów obrotowych.

2. Niezależnie od kredytów obrotowych, o których mowa w ust. 1, banki udzielają:

- 1) kredytu na fundusz płac — zgodnie z przepisami o kontroli funduszu płac,
- 2) kredytu dewizowego na finansowanie niektórych rodzajów importu — zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 7. 1. Składniki majątkowe zaliczane do środków obrotowych (zapasów i należności) finansowanych w części lub w całości kredytem określają przepisy normujące zasady gospodarki finansowej jednostek gospodarki społecznej.

2. Kryteria podziału zapasów na zapasy bieżące, sezonowe i rezerwy oraz zapasy nieprawidłowe ustala Prezes Narodowego Banku Polskiego.

§ 8. Kredyt podstawowy jest przeznaczony na finansowanie zapasów bieżących i należności nie przeterminowanych w granicach uzasadnionej rotacji, tj. odpowiadających prawidłowym potrzebom przedsiębiorstwa (zakładu), wynikającym z jego zadań gospodarczych oraz warunków zaopatrzenia, organizacji produkcji i sprzedaży — nie sfinansowanych funduszami własnymi w obrocie oraz prawidłowymi zobowiązaniami.

§ 9. 1. Wartość zapasów bieżących i należności nie przeterminowanych w granicach uzasadnionej rotacji (§ 8) ustala się biorąc za podstawę sprzedaż przewidywaną w danym okresie oraz relacje, jakie zachodziły w okresie poprzednim między przeciętnym stanem zapasów bieżących i nie przeterminowanych należności a wartością sprzedaży.

2. Relacje, o których mowa w ust. 1, powinny być korygowane na podstawie:

- 1) oceny prawidłowości gospodarki środkami obrotowymi w okresie poprzednim,
- 2) zmian w warunkach działalności przedsiębiorstw,
- 3) aktualnych założeń polityki gospodarczej w dziedzinie zapasów, wynikających z narodowych planów społeczno-gospodarczych.

3. Wartość zapasów bieżących i należności nie przeterminowanych, podlegających finansowaniu kredytem podstawowym, może być — na podstawie porozumienia między bankami a kredytobiorcami — ustalana w inny sposób niż określony w ust. 1 i 2, jeżeli zapewnia to bardziej prawidłowe ustalenie zapotrzebowania na kredyt podstawowy.

4. Do prawidłowych zobowiązań zalicza się nie przeterminowane zobowiązania z tytułu płac i ubezpieczeń społecznych, podatku od funduszu płac, rozliczeń międzyokresowych biernych, rozliczeń z dostawcami i odbiorcami, nie przeterminowane zobowiązania wobec budżetu i jednostek nadrzędnych (zjednoczeń lub jednostek równorzędnych) oraz środki funduszy specjalnych prawidłowo zaangażowane w obrocie.

§ 10. Banki udzielają kredytu podstawowego w zasadzie na okresy roczne. Krótsze okresy mogą być stosowane w razie dużej zmienności zapotrzebowania na kredyt.

§ 11. 1. Kredyt dodatkowy jest przeznaczony na finansowanie zapasów sezonowych i zapasów o charakterze rezerw.

2. Kredyt dodatkowy może być przyznany do wysokości pełnej wartości zapasów i na czas ich utrzymywania się.

§ 12. 1. Kredyt przejściowy jest przeznaczony na finansowanie zapasów, z wyjątkiem wymienionych w § 11 ust. 1, oraz należności przekraczających wartości zapasów i należności ustalonych zgodnie z przepisami § 9.

2. Kredyt przejściowy może być również udzielony w razie przejściowych trudności płatniczych kredytobiorcy.

3. Kredyt przejściowy może być przyznany na okres nie dłuższy niż rok, a w wypadku, o którym mowa w ust. 2, nie dłuższy niż 30 dni.

§ 13. Inne kredyty obrotowe mogą być udzielane na finansowanie składników majątkowych zaliczonych do środków obrotowych, które nie mogą być finansowane kredytem podstawowym, przejściowym i dodatkowym.

§ 14. 1. Banki udzielają jednostkom gospodarki społecznej działającym według zasad rozrachunku gospodarczego:

- 1) kredytów na inwestycje podlegające — zgodnie z zasadami planowania — zaliczeniu do inwestycji rozwojowych,
- 2) kredytów na budownictwo mieszkaniowe.

2. Niezależnie od kredytów, o których mowa w ust. 1, banki udzielają kredytu dewizowego na finansowanie niektórych rodzajów importu inwestycyjnego zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 15. Warunki udzielania i spłaty kredytów inwestycyjnych, o których mowa w § 14, ustalają przepisy w sprawie finansowania inwestycji w jednostkach gospodarki społecznej oraz przepisy w sprawie finansowania budownictwa mieszkaniowego.

§ 16. 1. Banki mogą udzielać kredytów antycypacyjnych:

- 1) na poczet wpływów środków niektórych funduszy specjalnych, gromadzonych na odrębnych rachunkach bankowych,
- 2) na poczet wpływów środków funduszy przeznaczonych na finansowanie inwestycji, a zwłaszcza na finansowanie inwestycji modernizacyjnych,
- 3) na fundusz płac.

2. Kredyty antycypacyjne (ust. 1 pkt 2) stanowią uzupełniające źródło finansowania inwestycji odtworzeniowo-modernizacyjnych i pozostałych inwestycji związanych z działalnością gospodarczą w razie braku środków własnych funduszy.

§ 17. Jednostki gospodarki społecznej, które nie działają według zasad rozrachunku gospodarczego, mogą korzystać z kredytów obrotowych i inwestycyjnych w wypadkach określonych w przepisach normujących gospodarkę finansową i finansowanie inwestycji w tych jednostkach.

§ 18. 1. Do jednostek gospodarki społecznej naruszających zasady prawidłowej gospodarki banki mogą stosować środki oddziaływania kredytowego polegające na:

- 1) odmowie udzielenia części lub całości kredytu,

- 2) przedterminowym ściąganiu części lub całości udzielonego kredytu oraz należności z tytułu zadłużenia przeterminowanego,
- 3) podwyższeniu stopy oprocentowania kredytu obrotowego i inwestycyjnego,
- 4) zaprzestaniu kredytowania działalności eksploatacyjnej,
- 5) wstrzymaniu finansowania inwestycji w razie poważnych uchybień w jej realizacji.

2. Uprawnienie banku do zastosowania środków oddziaływania, o których mowa w ust. 1 pkt 2—5, powinno być zastrzeżone w umowie kredytowej.

§ 19. Banki powinny stosować środki oddziaływania w szczególności w razie stwierdzenia:

- 1) pogorszenia rotacji środków obrotowych w stosunku do rotacji, o której mowa w § 8,
- 2) wysokiego udziału zapasów nieprawidłowych w ogólnej wartości zapasów bieżących i nieprawidłowych,
- 3) złej jakości produkowanych wyrobów,
- 4) zmiany asortymentu produkcji dokonanej ze szkodą dla odbiorców lub naruszającej interes społeczny,
- 5) przekroczenia planowanego wskaźnika opłacenia wzrostu wydajności pracy,
- 6) nieprawidłowości w wykorzystaniu majątku trwałego i w realizacji inwestycji oraz opóźnienia w dochodzeniu do projektowanych zdolności produkcyjnych i w osiągnięciu wskaźników techniczno-ekonomicznych założonych w dokumentacji,
- 7) obniżenia stopnia sfinansowania zapasów funduszem statutowym poniżej obowiązującego minimum,
- 8) innych wypadków poważniejszego naruszenia dyscypliny finansowej w działalności bieżącej lub inwestycyjnej.

§ 20. 1. Przy doborze środków oddziaływania kredytowego banki kierują się w szczególności charakterem i rozmiarami stwierdzonych nieprawidłowości, a przede wszystkim skutkami tego oddziaływania dla kredytobiorcy z punktu widzenia osiągnięcia celu oddziaływania.

2. Środki oddziaływania kredytowego powinny być stosowane do czasu likwidacji nieprawidłowości będących przyczyną oddziaływania, a co najmniej do czasu podjęcia konkretnych środków zmierzających do ich likwidacji.

Rozdział 3

Kredytowanie jednostek gospodarki nie uspołecznionej i osób fizycznych.

§ 21. 1. Banki udzielają indywidualnym rolnikom oraz innym osobom fizycznym prowadzącym działalność w zakresie produkcji rolnej kredytów:

- 1) obrotowych na finansowanie nakładów na rozwój produkcji rolnej oraz innych nakładów bieżących związanych z tą produkcją,
- 2) inwestycyjnych na finansowanie inwestycji związanych z produkcją rolną (w szczególności na zakup gospodarstw rolnych, zakup nieruchomości na powiększenie istniejących gospodarstw, zagospodarowanie

gospodarstw nowo zakładanych lub przejętych w drodze spadku, budownictwo gospodarcze, zakup maszyn i innych urządzeń rolniczych i ich remonty) oraz na budownictwo mieszkaniowe,

- 3) na wniesienie udziałów statutowych i wkładów członkowskich do spółdzielni zrzeszonych w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych oraz na spłaty spadkowe.

2. Przy udzielaniu kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, banki uwzględniają w pierwszej kolejności potrzeby zespołów rolników oraz gospodarstw indywidualnych specjalizujących się w określonych kierunkach produkcji i wchodzących w związki kooperacyjne z uspołecznionymi jednostkami gospodarki rolnej, a także potrzeby rolników indywidualnych związane z zagospodarowaniem przejętych gruntów, nowo zakładanych gospodarstw lub gospodarstw otrzymanych w drodze spadku.

§ 22. Banki udzielają rybakom morskim i osadnikom rybackim kredytów inwestycyjnych na budowę i remonty zagród, hangarów na tabor pływający, zakup i remont taboru pływającego, zakup sprzętu dla tego taboru oraz na zagospodarowanie.

§ 23. Banki udzielają jednostkom gospodarki nie uspołecznionej nie wymienionym w § 21 i 22 kredytów:

- 1) obrotowych na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej,
- 2) inwestycyjnych na finansowanie inwestycji związanych z działalnością gospodarczą.

§ 24. Banki udzielają ludności kredytów na:

- 1) uzupełnienie wkładów do spółdzielni budownictwa mieszkaniowego,
- 2) budowę i remont domów jednorodzinnych i lokali w małych domach mieszkalnych oraz na zakup i zagospodarowanie działek budowlanych,
- 3) budowę i remont domów mieszkalno-pensjonatowych,
- 4) remonty budynków wielomieszkańczych,
- 5) zakup artykułów przemysłowych i opłacenie należności za usługi,
- 6) pierwsze zagospodarowanie się absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych,
- 7) inne cele (kredyty gotówkowe, kredyty członkowskie w bankach spółdzielczych).

§ 25. 1. Banki są obowiązane kontrolować celowość udzielenia kredytów, o których mowa w § 21—24, oraz zgodność zużycia udzielonych kredytów z celami, na które zostały one udzielone.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy kredytów, które na podstawie odrębnych przepisów są udzielane na cele nie wymagające udokumentowania.

3. W razie stwierdzenia, że:

- 1) kredyt został zużyty niezgodnie z przeznaczeniem,
- 2) kredytobiorca odstąpił od realizacji celu, na który kredyt został udzielony,
- 3) spłata kredytu nie przebiega terminowo,
- 4) kredytobiorca nie spełnia innych warunków ustalonych w umowie kredytowej,

banki stosują odpowiednio przepisy § 18 ust. 1 pkt 2 i ust. 2.

Rozdział 4

Przepisy końcowe.

§ 26. Właściwi ministrowie dostosują do przepisów niniejszej uchwały w terminie do dnia 30 czerwca 1976 r. zasady ekonomiczno-finansowe wprowadzone w podległych jednostkach i przedsiębiorstwach na podstawie uchwały nr 329 Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1972 r. w sprawie wprowadzania kompleksowych zasad ekonomiczno-finansowych w niektórych jednostkach i organizacjach gospodarczych.

§ 27. 1. Minister Finansów ustala szczegółowe zasady udzielania kredytów dla niektórych grup kredytobiorców lub kredytów określonego rodzaju.

2. Tryb udzielania kredytów, zabezpieczenia i spłaty oraz kontroli prawidłowości wykorzystania kredytów przez kredytobiorców ustalają prezesi banków, a dla banków spółdzielczych Prezes Banku Gospodarki Żywnościowej.

§ 28. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz